

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΜΠΕΝΑΚΗ

BENAKI MUSEUM

ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ
POTTERY OF ASIA MINOR

18
Ἐξώφυλλο : Νικαίας. Μέσα 16ου αἰ. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 31,5 ἐκ. Ε, πρ. 61/6
Cover : Isnik. Middle of 16th cent. Polychrome with red. Diam. 31,5 cm. Ε, c. 61/6

Γούρα

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΜΠΕΝΑΚΗ

BENAKI MUSEUM

ΚΕΡΑΜΙΚΑ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ
POTTERY OF ASIA MINOR

ΑΘΗΝΑΙ
ATHENS

1969

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς τοῦ 16ου ἕως τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰώνα ἡ Νίκαια τῆς Μ. Ἀσίας (Isnik) γίνεται τὸ σημαντικότερο κέντρο κεραμοουργίας τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς. Οἱ τεχνικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς πηγὲς τῆς κεραμοουργίας αὐτῆς εἶναι ἀναμφισβήτητα περσικὲς (roumi) καὶ σπανιώτερα κινεζικὲς (hatayi). Κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς εἶναι ὅτι ἔχει τὸ βασικὸ σῶμα λευκὸ, σκληρὸ καὶ μὲ ὑαλώδη συστατικά, χωρὶς διαφάνεια. Ἡ τραχειὰ ἐπιφάνεια σκεπάζεται μ' ἓνα λευκὸ ἐπίχρισμα ποῦ χρησιμεύει γιὰ κάμπος στὴ ζωγραφικὴ διακόσμηση. Τὸ γυάλωμα (σμάλτο - ἐφύαλωση) εἶναι διαφανὲς καὶ ἄχρωμο καὶ προσδίδει στιλπνότητα στὰ χρώματα.

Στὶς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 16ου αἰώνα ὁ διάκοσμος μονόχρωμος, γαλάζιος καὶ ἄσπρος, εἶναι, καμμιά φορά, καθαρότερα κινεζικὸς (1), ἀλλὰ ἀργότερα κυριαρχοῦν ποικιλίαι ἀνθικοῦ διακόσμου μὲ μεγάλα μοτίβα σὲ ἤρεμες ἀρμονίες χρωμάτων γαλάζιου, γκριζοπράσινου καὶ πορφυροῦ (3, 4, 5). Τὸ εἶδος αὐτὸ λέγεται συνήθως «Δαμασκοῦ», ἀλλὰ εἶναι Νικαίας.

Μετὰ τὰ μέσα τοῦ 16ου κυριαρχοῦν στὰ φυτικὰ θέματα (γαρύφαλα, τουλίπες, ρόδα καὶ κυπαρίσια καὶ τὸ μεγάλο περσικὸ φύλλο «σάζ») ζωηρότερα χρώματα μὲ διακριτικὸ τὸ φωτεινὸ κόκκινο χρῶμα, καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ διακόσμου εἶναι τὸ πιὸ γνωστὸ, γιὰτὶ διατηρεῖται ὡς τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰώνα, ἂν καὶ ἡ ποιότητα τῆς κεραμικῆς ξεπέφτει.

Ἡ προτίμηση τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Ἀνατολῆς ἦταν γιὰ τὰ ἀγγεῖα τὰ στολισμένα μὲ καράβια (14-17), σπανιώτερα μὲ ζῶα (23) ἢ μὲ ἀνθρώπινες παραστάσεις (20). Ὅρισμένα πιάτα μὲ ἑλληνικὰ ἐκκλησιαστικὰ ρητὰ προορίζονταν γιὰ ἐκκλησίαις (22, 23), ὅλα τοῦ 17ου αἰώνα.

Τὸν 18ο αἰώνα ἡ Κιουτάχεια τῆς Μ. Ἀσίας γίνεται τὸ σημαντικώτερο κέντρο. Ἡ τεχνικὴ καὶ ἡ τεχνοτροπία ἀλλάζουν μὲ τὴν ἐπίδραση κινεζικῆς ἀλλὰ καὶ εὐρωπαϊκῆς κεραμικῆς. Μικρά, χαριτωμένα στὴν ἀφαίρεσή τους μοτίβα γεμίζουν τὸν κάμπο (24, 25) καὶ τὸ κίτρινο χρῶμα κάνει τὴν ἐμφάνισή του. Χριστιανικὰ θέματα δὲν εἶναι σπάνια, γιὰ τὰ ἔργα προορίζονταν καμμιά φορὰ καὶ γιὰ ἐκκλησίες.

Ἡ τουρκικὴ αὐτὴ κεραμοεργία περιλαμβάνει καὶ πλακάκια μὲ θέματα ἀντίστοιχα τῶν πιάτων, γιὰ νὰ ντύσει τοίχους τζαμιῶν καὶ μεγάρων (26-29).

INTRODUCTION

From the early 16th to the late 17th centuries Nicaea (Iznik) in Asia Minor was the most important ceramics centre in the Near East. For its techniques and art forms this industry undoubtedly looked to Persian (*roumi*) and, less often, Chinese (*hatayi*) sources. The most distinctive feature of Nicaea pottery is its white paste of a hard and glass-like but opaque consistency. The rough surface is covered with a white slip used as a ground for painted decoration. The glaze is clear and colourless, imparting a particular gloss to the colours.

During the first decade of the 16th century the monochrome blue and white decoration is occasionally closest to the Chinese style (1). But later there begin to dominate varieties of floral decoration with large motifs executed in soft colour harmonies of blue, grey-green and manganese porphyry (3,4,5). This style is generally known as 'Damascus', but is in fact Nicaea.

After the middle of the 16th century carnations, tulips, roses, cypress and *saz*, a large leaf native to Persia, prevail among the plant motifs and a luminous red among the stronger colours. This is the best known decoration of all for it persists to the end of the 17th century, by when the ceramic quality has however deteriorated.

The Greek peoples of the Aegean showed a preference for vases decorated with ship motifs (14-17) and occasionally with animals (23) or human figures (20). Some dishes, all of them belonging to the 17th century, were made for churches and inscribed with Greek religious maxims (22,23).

In the 18th century Kutahya in Asia Minor took over as the chief centre. Techniques and technical skills changed under the influence of Chinese and also of European ceramic arts. Small motifs of a delightfully abstract kind now fill the ground (24,25) and the colour yellow makes its first appearance. Christian themes are not uncommon, pottery wares being sometimes destined for churches.

This essentially Turkish pottery craft included the making of wall tiles (26-29) for mosques and large buildings with decoration similar to that on plates.

Νικαίας, τύπου λεγομένου Δαμασκοῦ. 1525 - 50. Γαλάζιο καὶ γαλαζοπράσινο. Διάμ. 42 ἐκ.
E, πρ. 60/16

Isnik, so-called Damascus ware. 1525 - 50. Blue and turquoise. Diam. 42 cm. E, c. 60/16

Νικαίας. Μέσα 16ου
αί. Πολύχρωμο με
κόκκινο. Ύψος
22 εκ. Ε, πρ. 63/9

Isnik. Middle of 16th
cent. Polychrome
with red. Height
22 cm. E, c. 63/9

55

Νικαίας, τύπου λεγομένου Δαμασκού. 1525 - 50. Πολύχρωμο. Διάμ. 30 εκ. Ε, πρ. 60/1
Isnik, so-called Damascus ware. 1525 - 50. Polychrome. Diam. 30 cm. E, c. 60/1

Νικαίας, τύπου λεγομένου Δαμασκοῦ. 1525 - 50. Πολύχρωμο. Διάμ. 37,5 εκ. Ε, πρ. 60/9
Isnik, co-called Damascus ware. 1525 - 50. Polychrome. Diam. 37,5 cm. Ε, c. 60/9

Νικαίας, τύπου λεγομένου Δαμασκού. 1525-50. Γαλάζιο και γαλαζοπράσινο. Διάμ. 38,5 εκ.
E, πρ. 60/8

Isnik, so-called Damascus ware. 1525 - 50. Blue and turquoise. Diam. 38,5 cm. E, c. 60/8

Νικαίας. 1525 - 50. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 28,5 εκ.
Isnik. 1525 - 50. Polychrome with red. Diam. 28,5 cm.

Ε, πρ. 60/2
Ε, σ. 60/2

Νικαίας. Μέσα 16ου αι. Πολύχρωμο. Διάμ. 36 εκ.
Isnik. Middle of 16th cent. Polychrome. Diam. 36 cm.

Ε, πρ. 60/10
Ε, σ. 60/10

52

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου αϊ. Πολύχρωμο σὲ κόκκινο κάμπο. Ὑψος 23,2 ἐκ.
 E, πρ. 63/2

Iznik. Second half of 16th cent. Polychrome on red ground. Height 23,2 cm.
 E, c. 63/2

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου αϊ. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 25 εκ.
Isnik. Second half of 16th cent. Polychrome with red. Diam. 25 cm.

Ε, πρ. 60/7
Ε, c. 60/7

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου
αί. Πολύχρωμο με
κόκκινο. Ύψος
38 εκ. Ε, πρ. 63/6.

Isnik. Second half of 16th
cent. Polychrome
with red. Height
38 cm. E, c. 63/6. 50

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου αϊ. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 29,5 εκ. Ε, πρ. 61/12
Isnik. Second half of 16th cent. Polychrome with red. Diam. 29,5 cm. E, c. 61/12

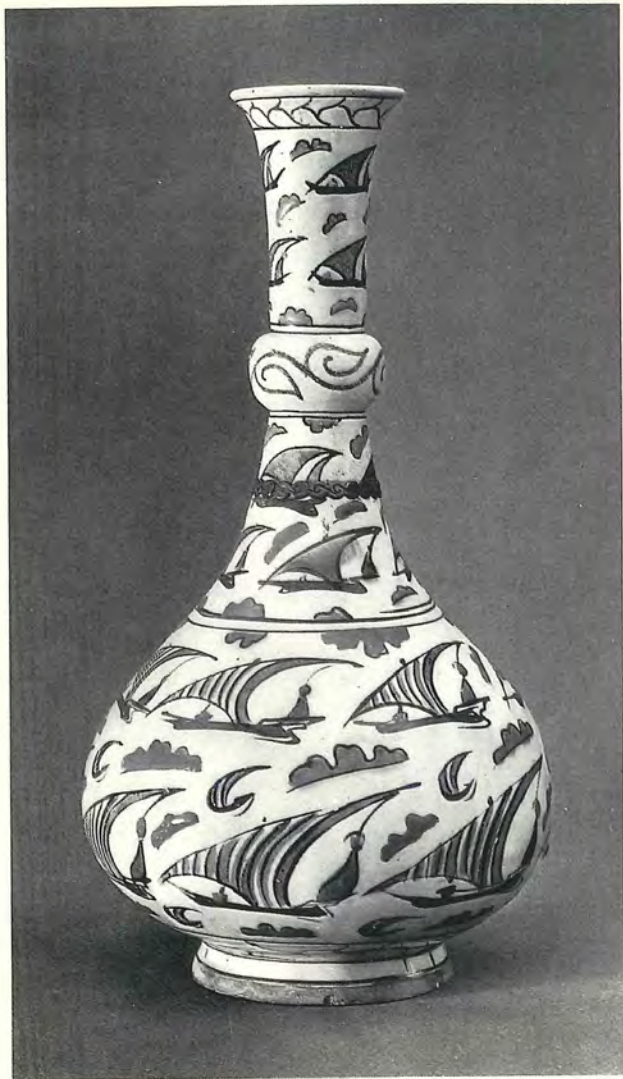

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου αι. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 29,5 εκ. Ε, πρ. 60/5
Isnik. Second half of 16th cent. Polychrome with red. Diam. 29,5 cm. Ε, c. 60/5

Νικαίας. Δεύτερο ήμισυ 16ου αί. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 37 εκ.
Isnik. Second half of 16th cent. Polychrome with red. Diam. 37 cm.

E, πρ. 61/5
E, c. 61/5

Νικαίας, Μέσα 16ου αί.
Πολύχρωμο με κόκκινο.
Ύψος 34 εκ. Ε, πρ. 63/7

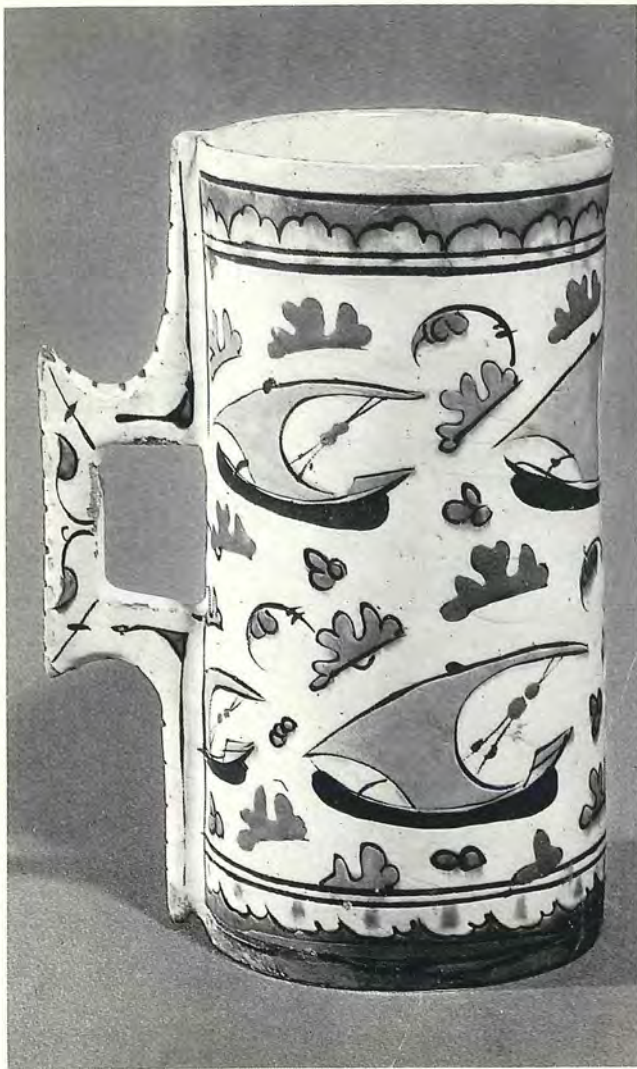
Isnik. Middle of 16th cent.
Polychrome with red.
Height 34 cm. E, c. 63/7

51

Νικαίας. Περί τὸ 1600. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 29,5 εκ.
Isnik. About 1600. Polychrome with red. Diam. 29,5 cm.

Ε, πρ. 61/7
Ε, σ. 61/7

Νικαίας. Μέσα 16ου αι.
 Πολύχρωμο με κόκκινο.
 Ύψος 20 εκ. Ε, πρ. 63/10

Isnik. Middle of 16th cent.
 Polychrome with red.
 Height 20 cm. E, c. 63/10

56

Νικαίας. Περί τὸ 1600. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 30 ἐκ.
Isnik. About 1600. Polychrome with red. Diam. 30 cm.

Ε, πρ. 61/10
Ε, σ. 61/10

34

Νικαίας. Περί τὸ 1600.
Πολύχρωμο με κόκκινο.
Ύψος 15 ἐκ. Ε, πρ. 63/15

Iznik. About 1600.
Polychrome with red.
Height 15 cm. E, c. 63/15

49

Νικαίας. Μέσα 16ου αι. Γαλάζιο και γαλαζοπράσινο. Ύψος 18,9 εκ. Ε, πρ. 63/3
Isnik. Middle of 16th cent. Blue and turquoise. Height 18,9 cm. E, c. 63/3

36

Νικαίας. Περί τὸ 1600. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 29 ἐκ.
Isnik. About 1600. Polychrome with red. Diam. 29 cm.

Ε, πρ. 61/8
Ε, σ. 61/8

11132

Νικαίας, Περί τὸ 1600. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 31 ἐκ. Δωρεὰ Δ. Κυριαζῆ.
Αἰθ. Δ.Κ. 1980

Isnik. About 1600. Polychrome with red. Diam. 31 cm. Presented by D. Kyriazis.
Room D.K. 1980

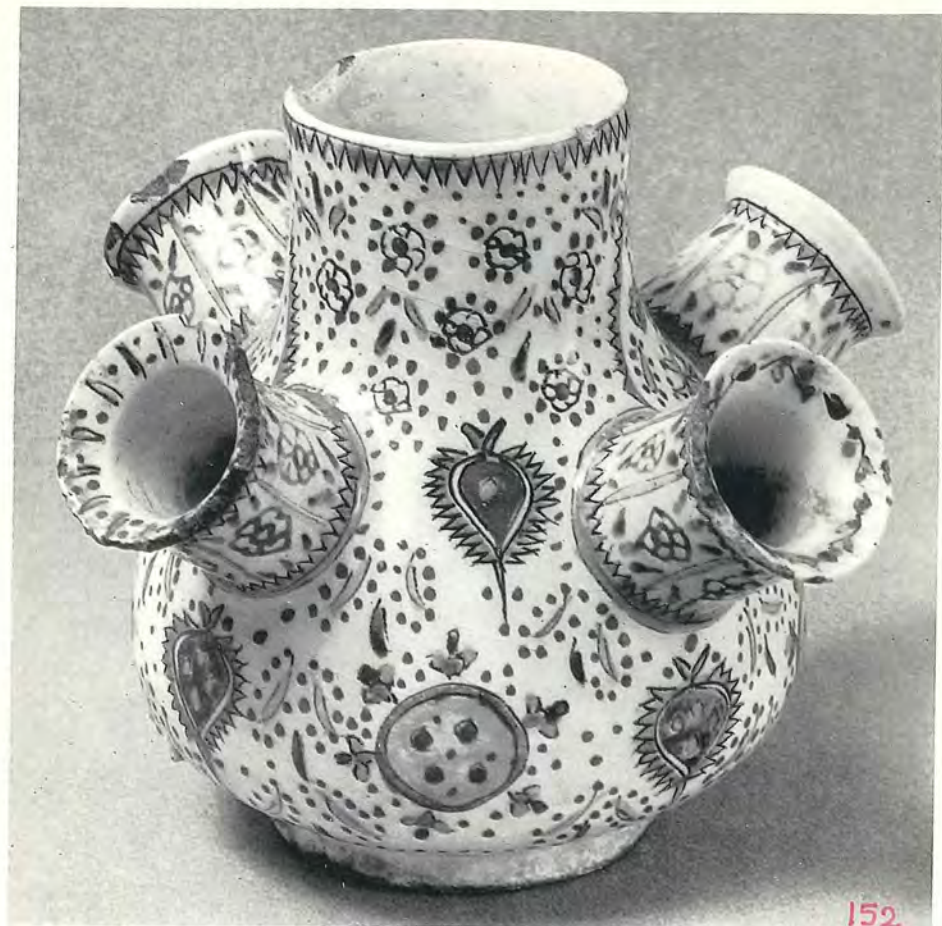

Πιάτο Νικαίας για εκκλησία, τοῦ 1666. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 25,5 ἐκ. Ε, πρ. 61/17
Isnik dish for church use, dated 1666. Polychrome with red. Diam. 25,5 cm. E, c. 61/17

11125

Πιάτο Νικαίας για εκκλησία, του 1666. Πολύχρωμο με κόκκινο. Διάμ. 25,8 εκ. Ε, πρ. 61/25
Isnik dish for church use, dated 1666. Polychrome with red. Diam. 25,8 cm. E, c. 61/25

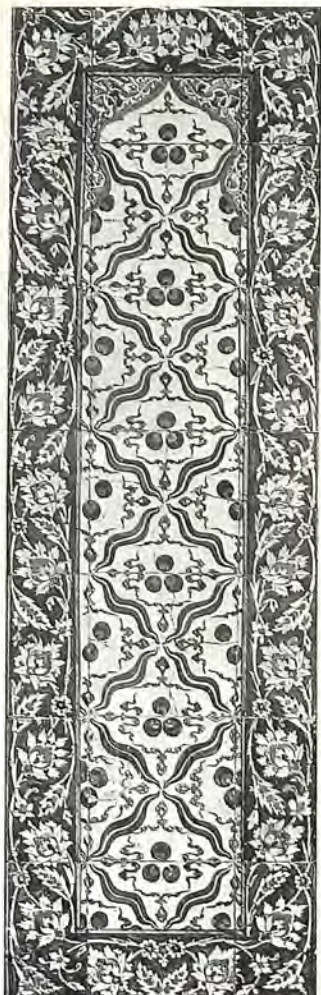
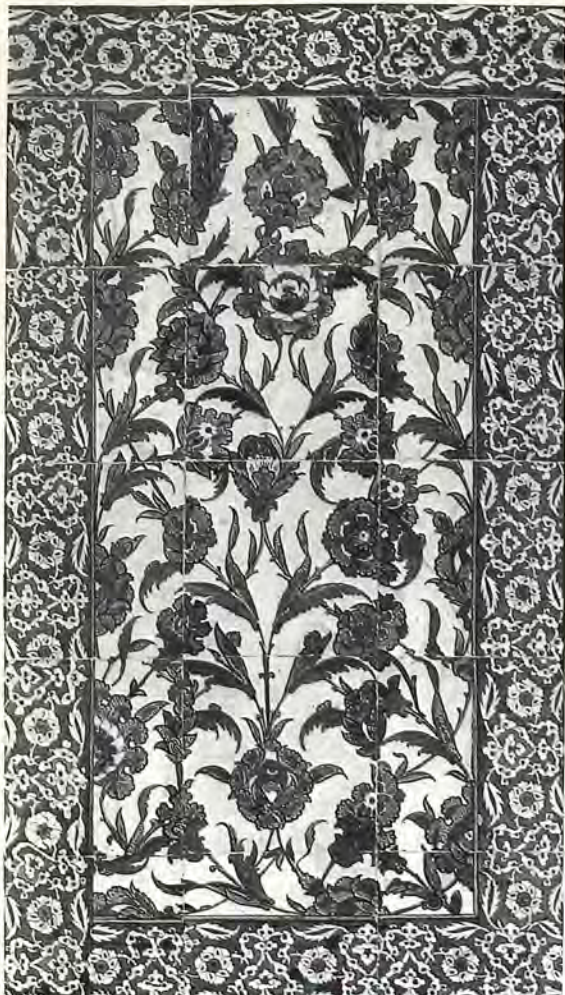
Κιουτάχειας. 18ος αἰ. Πολύχρωμο με κίτρινο. Ὑψος 9,8 ἐκ.
Kutahya. 18th cent. Polychrome with yellow. Height 9,8 cm.

Ε, πρ. 66/13
Ε, c. 66/13

Κιουτάχειας. 18ος αί. Πολύχρωμο με κίτρινο. Διάμ. 15 εκ.
Kutahya. 18th cent. Polychrome with yellow. Diam. 15 cm.

Ε, πρ. 66/28
Ε, c. 66/28

1,25 × 0,72 μ.-m.

79

E, 390

1,75 × 0,55 μ.-m. 69 E, 399

26-27

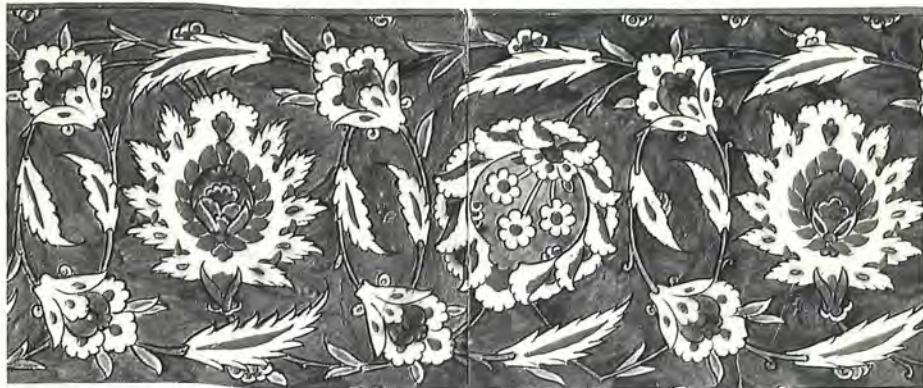
Νικαίας. Μέσα 16ου αί. Πολύχρωμο με κόκκινο.
 Isnik. Middle of 16th cent. Polychrome with red.

Νικαίας. Μέσα 16ου αί. Πολύχρωμο με κόκκινο. 24,5 × 24 εκ.
Iznik. Middle of 16th cent. Polychrome with red. 24,5 × 24 cm.

75 E, 393
E, 393

- 29 Νικαίας. Μέσα 16ου αι. Πολύχρωμο με κόκκινο. 21,5 × 50 εκ. 71 E, 367
 Isnik. Middle of 16th cent. Polychrome with red. 21,5 × 50 cm. E, 367

7,8 εκ. - cm.

148 E, 66/55

7,9 εκ. - cm.

136 E, 66/54

- 30-31 Κιουτάχειας. Αυγά εκκλησιαστικής καντήλας. 18ος αι. Πολύχρωμο με κίτρινο.
 Kutahya. Eggs for church lamps. 18th cent. Polychrome with yellow.

Στὴν ἴδια σειρά :

KENTHΜΑΤΑ ΣΚΥΡΟΥ

KENTHΜΑΤΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

KENTHΜΑΤΑ ΚΡΗΤΗΣ - ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ - ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Α Σ Η Μ Ι Κ Α

In the same series :

SKYROS EMBROIDERIES

EPIRUS AND IONIAN ISLANDS EMBROIDERIES

CRETE - DODECANESE - CYCLADES EMBROIDERIES

SILVERWARE

Ἔκδοση τῶν "Φίλων τοῦ Μουσείου Μπενάκη"

© Published by "The Friends of the Benaki Museum"

Φωτογραφίες Μ. Βερνάρδου - Photographs by M. Vernardos

1,3-7,9,11,13,15,17,20,22,23,30,31

καὶ Μ. Σκιαδαρέση - and M. Skiadaresis

2,8,10,14,16,18,19,21,24,25-29

Ἐκτύπωση Ἰ. Μακρῆς Α.Ε. Ἀθήναι Printed by J. Makris S.A. Athens

